

Lunds universitet
Sociologiska institutionen
SOCK10: Kandidatuppsats, 15 hp
Vårterminen 2026

*“Gröna gummor” som gängkriminellas hemliga vapen - En kvalitativ
analys av mediala representationer av kvinnor i gängkriminalitet*

Författare: Sarah Thorsell

Handledare: Britt-Marie Johansson

LUNDS
UNIVERSITET

Abstract

Arbetets art: Kvalitativ innehållsanalys

Sidantal: 42

Titel: *”Gröna gummor” som gängkriminellas hemliga vapen - En kvalitativ analys av mediala representationer av kvinnor i gängkriminalitet*

Författare: Sarah Thorsell

Handledare: Britt-Marie Johansson

Datum: 2026-05-20

Sammanfattning: Gängkriminalitet har i det samtida Sverige blivit en viktig del av den svenska nyhetsrapporteringen, tidigare har dock fokuset huvudsakligen varit på män. Statistik från Brå visar att kvinnor i kriminella nätverk ökat markant de senaste åren, trots detta är forskningen om hur kvinnor framställs i nyhetsrapporteringen begränsad. Detta skapar ett behov att undersöka både hur kvinnorna framställs men också vilka föreställningar om dem som reproduceras när kvinnor träder in i ett traditionellt mansdominerade fält. Syftet med denna uppsats är därför att undersöka hur kvinnor framställs i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet samt vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras genom dessa framställningar. Uppsatsen tar sin teoretiska utgångspunkt i Stuart Halls teori om representationer, Stanley Cohens teori om moralpanik och Judith Butlers genusteori.

Genom en kvalitativ innehållsanalys baserad på 24 nyhetsartiklar från *Dagens Nyheter*, *Aftonbladet*, och *Expressen* visar resultatet att kvinnor i gängmiljöer framställs som aktiva utförare och strategiska resurser, så kallade ”gröna gummor”, vilket utmanar bilden av den passiva kvinnan. Samtidigt identifieras en ambivalens, kvinnors kriminalitet förklaras ofta genom relationella eller emotionella förklaringar kopplade till kärlek och utsatthet, vilket reproducerar traditionella könsnormer om kvinnor. Analysen illustrerar också hur artiklarna bidrar till skapandet av moralpanik genom att konstruera kvinnliga lagöverträdare som ett växande samhällshot ”folk devils”, samt hur exklusionsmekanismer gör att kvinnornas egna röster ofta tystas till förmån för myndighetspersoner och experter.

Nyckelord: **Gängkriminalitet, genus, kön, kvinnlig kriminalitet, moralpanik, representationer**

Förord

Jag vill inledningsvis tacka sociologiska institutionen vid Lunds universitet för stöd och en lärorik studietid under arbetet med denna uppsats. Jag vill även uttrycka min tacksamhet för min handledare Britt-Marie Johnsson för vägledning, stöd och värdefulla synpunkter under uppsatsprocessen. Arbetet med uppsatsen har varit en lärorik process som bidragit till fördjupade kunskaper inom det sociologiska och kriminologiska fältet.

Abstract	
Förord	
1. Inledning	1
1.2 Syfte & frågeställning	2
1.3 Uppsatsens disposition	2
2. Bakgrund & tidigare forskning	3
2.1 Kvinnor och brott	3
2.2 Kvinnor & gängkriminalitet	4
2.3 Mediala framställningar om brott och kön	6
2. 4 Avslutande reflektion	9
3. Teori	10
3.1 Moralpanik	10
3.2 Representationer och meningsskapande	11
3.3 Genus	12
3.4 Avslutande reflektion	14
4. Metod & material	14
4.1 Metod	14
4.2 Analysprocess	15
4.3 Urval & Empiri	15
4.4 Reliabilitet & validitet	18
4.5 Etiska överväganden	19
5. Resultat & analys	20
5.1 Från passiva medhjälpare till aktiva utförare	21
5.2 Gröna gummor	23
5.3 Dubbel utsatthet	24
5.4 Kärlek som vapen	26
6. Diskussion	28
7. Förslag till framtida forskning	32
Referenser:	33
Referenser empiri:	34

1. Inledning

I det samtida Sverige har gängkriminalitet kommit att inta en viktig plats i både den politiska diskussionen och den mediala rapporteringen. Historiskt har gängkriminalitet ofta betraktats som maskulint kodat, men under senare år har denna bild börjat utmanas (Rostami, 2017, s. 367). Statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) indikerar att kvinnors närvaro i kriminella nätverk är mer omfattande än vad som tidigare uppfattats. En rapport från 2025 uppskattar att omkring 10 000 kvinnor och flickor har kopplingar till kriminella nätverk i Sverige, vilket motsvarar cirka 16-19 procent av det totala antalet kartlagda individer (Brå, 2025, s.7-8).

Inom kriminologin har forskningen länge dominerats av studier om unga mäns brottslighet, medan kvinnors kriminalitet fått en betydligt mer begränsad plats (Walklate, 2017, s.14). Kvinnor beskrivs dessutom som generellt underrepresenterade i nyhetsmedier, och när de väl förekommer framställs de ofta på andra sätt än män (Hansen et al., 2016, s.1-2). Kvinnors brottslighet förklaras exempelvis mer frekvent i media genom känslor, relationer eller psykisk ohälsa, medan män i högre grad beskrivs som självständiga aktörer (Estrada et al., 2019, s.150-154). Dessutom visar också tidigare forskning på att kvinnliga lagöverträdare tenderar att framställas som sensationella eller ovanliga, särskilt när det handlar om grov kriminalitet (Coleman, 2016, s.143-144). Detta riskerar att förstärka stereotypa föreställningar om kvinnor samtidigt som kvinnors faktiska delaktighet i kriminalitet osynliggörs (Camenius & Sandman, 2023, s.274).

Under senare år har dock kvinnor i gängmiljöer fått allt mer uppmärksamhet medialt. Men forskningen kring fenomenet är fortfarande relativt begränsad. Uppsatsen vill därför fylla detta tomrum och ge en nyanserad bild av hur mediala representationer formar uppfattningen om kriminalitet och vilka subjekt som därigenom synliggörs respektive marginaliseras. Eftersom medier har stor påverkan på hur individer tenderar att uppfatta kriminalitet blir det viktigt att kritiskt granska vilken bild av kvinnor i gängmiljöer som både förmedlas och reproduceras i nyhetsrapporteringen. Analysen tar sin utgångspunkt i tre teoretiska perspektiv. Stanley Cohens teori om moralpanik (2011), Stuart Halls representationsteori (1997), och slutligen Judith Butlers genusteori (2006).

1.2 Syfte & frågeställning

Syftet med uppsatsen är att undersöka hur kvinnor framställs i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet samt vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras genom dessa framställningar. Genom en kvalitativ innehållsanalys av nyhetsartiklar syftar uppsatsen vidare till att synliggöra återkommande teman, beskrivningar och mönster i mediernas skildring av kvinnliga gängkriminella.

1. Hur framställs kvinnor i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet?
2. Vilka föreställningar om kvinnor reproduceras genom nyhetsrapporteringens framställningar av kvinnor i gängmiljöer?

1.3 Uppsatsens disposition

Uppsatsen inleds med en genomgång av tidigare forskning och bakgrund som rör det aktuella forskningsområdet. Därefter presenteras de teorier som ligger till grund för uppsatsens analys. I metodkapitlet redogörs för uppsatsens metod, analysprocess, material, urval samt validitet, reliabilitet och etiska överväganden. Resultatkapitlet presenterar de mönster och teman som identifierats i det empiriska materialet, vilka därefter analyseras och diskuteras i relation till teorier och tidigare forskning i diskussionsavsnittet. Avslutningsvis sammanfattas uppsatsens huvudsakliga slutsatser, följt av förslag på vidare intressant forskning inom området.

2. Bakgrund & tidigare forskning

Forskningen om kvinnor och brottslighet har genomgått en avsevärd förändring över tid. Tidigare perspektiv tenderade att betrakta kvinnlig brottslighet som ett uttryck för biologisk eller psykologisk avvikelse från en manlig norm (Walklate, 2017 s.11). I takt med genusforskningens framväxt har fokuset istället skiftat mot att undersöka hur sociala och strukturella faktorer som könsnormer och maktrelationer påverkar både kvinnors brottslighet och deras position i relation till kriminalitet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.3).

Denna utveckling har även bidragit till ett ökat intresse för hur kvinnor framställs i relation till brott, särskilt i mediala kontexter där föreställningar om kön riskerar att reproduceras (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.33-34). Mot denna bakgrund blir det därför relevant att undersöka hur kvinnor framställs i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet, samt vilka könsnormer och föreställningar om kvinnor som därigenom reproduceras.

2.1 Kvinnor och brott

Inom kriminologin som disciplin har det historiskt funnits ett större fokus på unga, manliga lagöverträdare från arbetarklassen (Walklate, 2017, s.14). Kvinnor har i detta sammanhang därmed ofta positionerats som den "kriminologiska andre", vilket innebär att de inte bara exkluderats från forskningens fokus, utan dessutom förstått i relation till en manlig norm (Walklate, 2017, s.11). Detta medför konsekvenser för hur kvinnlig brottslighet både studeras och tolkas (ibid, s.11).

Inom den tidiga biologiska positivismen förklarades kvinnors brottslighet som ett resultat av biologisk avvikelse (Walklate, 2017, s.11). Forskare som Lombroso och Ferraro, verksamma under slutet av 1800-talet, argumenterade för att kvinnor som begick brott representerade en sorts "hämmad utveckling" (ibid, s.11). Detta placerade dem både utanför den sociala och biologiska normen, och den kvinnliga brottslingen konstruerades därmed som dubbelt avvikande (Walklate, 2017, s.11). Kvinnan avviker således dels från idealet om femininitet och dels genom att begå brott, denna syn förstärkte en bild där män associerades med rationalitet och aktivitet medan kvinnor istället kopplades till passivitet och irrationalitet (ibid, s.11).

Den feministiska kriminologins framväxt har bidragit till att framhäva hur brottslighet formas av maktrelationer mellan män och kvinnor (Walklate, 2017, s.19). Författaren Walklate visar att kvinnor historiskt sett inte enbart marginaliserats som förövare, utan att deras erfarenheter som brottsoffer dessutom förbisetts eller reducerats till förenklade förklaringar under en lång period (ibid s.19). En viktig insikt är att kvinnors vägar in till kriminalitet ofta skiljer sig från mäns. Författarna Chesney-Lind och Pasko framhåller att kvinnor som begår brott i högre grad än män har erfarenheter av våld, övergrepp och social utsatthet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.5-6). Detta bidrar till en fördjupad förståelse av kvinnlig brottslighet som en del av ett bredare sammanhang präglad av ojämlika livsvillkor, och inte enbart ett resultat av individuella val.

Samtidigt framhåller författaren Walklate att genus ofta behandlas som en sekundär variabel, trots att kön är en betydelsefull aspekt i såväl brottslighetens uttryck som rättssystemets reaktioner på den (Walklate, 2017, s.92-93).

2.2 Kvinnor & gängkriminalitet

Mondani och Rostami illustrerar i artikeln "*Uncovering the degree of criminal organization: Swedish street gangs and the role of mobility and co-offending networks*" att gängkriminalitet som fenomen ofta förstås som en brottslig verksamhet som sker inom ett nätverk av individer som samarbetar i olika typer av brottsliga handlingar (Mondani & Rostami, 2022, s.4). De framhåller att många svenska gäng inte är strikt organiserade utan snarare präglas av flexibla strukturer där medlemmarna av gängen deltar i olika konstellationer (Mondani & Rostami, 2022, s.3-4). Detta beskrivs i artikeln vara en utveckling från de tidigare hierarkiska gäng till mer flexibla och rörliga nätverk (ibid, s.3-4). Därför hävdar författarna att det är relevant att tala om organisering snarare än att utgå från fasta definitioner av organiserad brottslighet (Mondani & Rostami, 2022, s.10). Denna uppsats kommer därmed definiera gängkriminalitet som en typ av social organisering av brottsliga handlingar inom dynamiska nätverk av individer, där deltagandet är situationsbundet och relationerna mellan aktörerna är föränderliga över tid.

Författarna beskriver dessutom att svenska gäng ofta är kopplade till våld, särskilt i form av gängkonflikter kopplat till narkotikamarknaden eller andra typer av ekonomiskt drivande brott (Rostami, 2017, s. 366–367). Graden av organisering beskrivs också vara varierande

mellan olika grupper och tenderar att ha en begränsad struktur samt räckvidd, även om våld kan betraktas vara en viktig del i deras verksamhet (Mondani & Rostami, 2022, s.11). Våldet kan därmed förstås mer som ett medel än ett mål i sig (ibid, s.11)

Författaren Rostami argumenterar för att gängkriminalitet i hög grad domineras av unga män vilket också påverkar hur fenomenet förstås (Rostami, 2017, s. 367). Detta innebär också att kvinnor ofta hamnar i bakgrunden, både i forskning och bredare samhällsdiskussioner om just gängkriminalitet. Därför framstår deras roller även som diffusa eller mindre betydelsefulla, trots att statistik pekar på att de faktiskt är en betydelsefull del av dessa miljöer (Brå, 2025, s.7-8).

Just denna begränsade syn på kvinnor i gäng har kritiserats. Chesney-Lind och Pasko framför att kvinnor tidigare inom gäng beskrivits som passiva eller knutna till manliga gängmedlemmar, snarare än som aktiva egna medlemmar (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.45). Denna syn kan dock uppfattas som förenklad. Exempelvis visade självrapporteringsstudier på att tjejer i vissa områden kan utgöra en stor andel av gängmedlemmarna, vilket tyder på att deras närvaro underskattas i officiell statistik (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.42). Sarnecki (2004) bekräftar denna syn och hävdar också att kvinnors deltagande inom kriminella nätverk ofta präglas av traditionella könsroller. Exempelvis framför han att flickor tenderar att ha mindre kriminell erfarenhet än de pojkar de begår brott med, och att de brottsliga handlingarna ofta sker på pojkars initiativ (Sarnecki, 2004, s.49). Sarnecki argumenterar också för att äldre flickor oftast kopplas till kriminella nätverk genom sociala band och relationer med manliga medlemmar, vilket gör att deras medlemskap i högre grad förstås som en effekt av dessa relationer (ibid, s.49). Alltså tenderar kvinnor och flickor inom gängkriminalitet att reproducera etablerade könsnormer (Sarnecki, 2004, s.51).

Samtidigt finns det också skillnader i hur män och kvinnor deltar i gäng enligt författarna Chesney-Lind och Pasko (2013). Kvinnor går ofta med i gäng i yngre åldrar än män, men de tenderar även att lämna dessa miljöer tidigare (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.43). Detta pekar på att deras deltagande ser annorlunda ut och formas av andra villkor. En återkommande förklaring till detta handlar om att kvinnors medlemskap i gäng består av olika former av utsatthet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.50). Till skillnad från mer stereotypa bilder av brottslighet som drivs av pengar eller status illustrerar författarna att kvinnor ofta

hamnar i gängkriminalitet som ett resultat av erfarenheter av våld, instabila familjeförhållanden eller andra sociala problem (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.50). I dessa situationer kan medlemskapet i gängen fungera som en form av gemenskap eller skydd snarare än enbart kriminalitet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.53).

Detta innebär dock inte att gängen är helt fria från maktstrukturer, tvärtom präglas sammanhangen ofta av en hierarki där maskulinitet dominerar (Walklate, 2017, s.94). Kvinnor och flickor i gäng behöver därför förhålla sig till normer kring sexualitet och respektabilitet, vilket påverkar deras position inom gänget (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.44). Dessutom löper kvinnor en ökad risk för att utsättas för olika typer av exploatering, som sexuellt utnyttjande (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.51). Samtidigt är deras deltagande i de mest våldsamma brotten fortfarande relativt begränsat, vilket bidrar till en mer nyanserad bild av kvinnors roll i gängkriminalitet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.44).

2.3 Mediala framställningar om brott och kön

Medier spelar en avgörande roll när det kommer till att påverka allmänhetens bild av brottslighet, då den för majoriteten av befolkningen utgör den främsta källan till information om kriminalitet (Walklate, 2017, s.2). Dessutom framhåller Walklate att det ofta finns en diskrepans mellan den bild av brottslighet som media förmedlar och den kunskap som produceras inom kriminologin (ibid, s.2). Denna skillnad innebär att media inte enbart speglar verkligheten, utan aktivt deltar i konstruktionen av sociala problem. En viktig aspekt som Walklate framför handlar om att medier tenderar att fokusera på spektakulära, våldsamma och avvikande brott, vilket inom kriminologin benämns som "The dramatic fallacy" (Walklate, 2017, s.57). Genom att ge oproportionerligt stort utrymme åt extrema händelser skapas en bild av brottslighet som mer utbredd och hotfull än vad den faktiskt är (Walklate, 2017, s.55).

I den mediala konstruktionen av brottslighet spelar dessutom kön en viktig roll. Exempelvis argumenterar författarna i en artikel om "hjältar" och "hjältinnor" för att kvinnor generellt är underrepresenterade i nyhetsrapportering (Hansen et al., 2016, s.1). Vidare beskrivs det att en stor del av de nyheter som publiceras antingen reproducerar eller förstärker traditionella könsstereotyper (ibid, s.1). Endast en liten andel av rapporteringen utmanar dessa föreställningar, vilket i sin tur resulterar i att stereotypa bilder av kvinnor och män tenderar att upprätthållas (Hansen et al., 2016, s.2). När det gäller grov brottslighet som våldsbrott har det

dessutom visat sig att även könsinkluderande språkbruk har begränsad effekt på hur kvinnor representeras i individers mentala föreställningar (Hansen et al., 2016, s.4-5). Detta kan förstås i relation till att kvinnor som begår brott bryter mot de djupt rotade normer om kvinnlighet där kvinnor traditionellt associeras med omsorg, empati och passivitet (Hansen et al., 2016, s.5). Mediernas språkbruk och urval av berättelser bidrar därmed att forma vilka bilder som blir kognitivt tillgängliga för allmänheten och kan därför förstärka föreställningarna om vad som anses vara "normalt" respektive "avvikande" beteende för kvinnor (Hansen et al., 2016, s.6).

En historisk studie av Coleman (2016) illustrerar hur denna typ av framställning inte är något nytt fenomen. Coleman visar i sin studie om nyhetsrapportering i Nya Zeeland under den sena Viktorianska och Edwardianska tiden, att kvinnor som begick brott ofta framställdes sensationaliserande (Coleman, 2016, s.143). Genom användningen av exempelvis vissa begrepp som framförde dramatik och avvikelse konstruerades kvinnliga brottslingar som exceptionella och spektakulära i kontrast till den mer rutinmässiga rapporteringen om mäns brott (Coleman, 2016, s.144). Dessa framställningar fungerade inte enbart som underhållning, utan också som moraliska berättelser där kvinnors avvikelser användes för att förstärka normer kring feminin respektabilitet (ibid, s.144). Dessutom framför Coleman hur faktorer som klass och etnicitet påverkade hur kvinnors brott tolkades. Medelklasskvinnor kunde exempelvis få sina handlingar förklarade genom medicinska eller psykologiska begrepp som "kleptomani", medan arbetarklasskvinnor istället framställdes som direkt kriminella aktörer (Coleman, 2016, s.150). På liknande sätt framställdes rasifierade kvinnor mer negativt än vita kvinnor vilket gör det tydligt hur mediala representationer även reproducerar sociala maktordningar kopplade till klass och etnicitet (Coleman, 2016, s.153).

Utöver den internationella forskningen har även svenska forskare belyst medias inverkan. I Pollacks text framträder exempelvis kön ytterligare som en faktor som bör tas i beaktning. Medier tenderar att framställa gängvåld som ett huvudsakligen manligt fenomen, där fokus ligger på våld, hot och konflikter (Pollack, 2001, s.77). Historiska analyser visar att kvinnor länge varit frånvarande i dessa sammanhang och framställs ofta som offer (Pollack, 2001, s.158). Även när kvinnliga förövare började uppmärksammas i större utsträckning skedde detta ofta genom förklaringar som framhävde deras utsatthet eller beroende av män (Pollack, 2001, s.210). Kvinnors brottslighet framställdes exempelvis som ett resultat av ekonomisk desperation eller negativ påverkan från manliga partners (Pollack, 2001, s.208). Trots detta,

förblev gängkriminaliteten starkt maskulint kodad, där kvinnors närvaro i stor utsträckning doldes (Pollack, 2001, s.270). Författaren beskriver det som att "flickorna lyser alldeles med sin frånvaro" (ibid, s.270).

En liknande tendens kan identifieras i modern svensk kontext. I studien "The Female Offender – A Century of Registered Crime and Daily Press Reporting on Women's Crime" illustrerar författarna Estrada et. al rapporteringen om kvinnors kriminalitet i svensk press mellan år 1905 och 2015 (Estrada et al, 2019, s.138). Studien bygger på en kombination av kvantitativ och kvalitativ analys och visar att kvinnor är kraftigt underrepresenterade i rapporteringen om brott, där artiklar om manliga förövare dominerar (Estrada et al., 2019, s.151). När kvinnor väl förekommer i nyhetsrapporteringen behandlas de dessutom annorlunda än män (ibid, s.151). Kvinnors brottslighet ges oftare individuella förklaringar där fokus ligger på psykisk ohälsa eller känslomässiga tillstånd (Estrada et al., 2019, s.154). Detta skiljer sig från rapporteringen om män, där brottslighet i större utsträckning framställs som ett mer självklart fenomen som inte kräver samma grad av förklaring (ibid, s.154).

Studien visar också att kvinnors brott ofta sätts i relation till deras sociala roller, exempelvis som partner eller familjemedlem, vilket bidrar till att minska deras handlingsutrymme som självständiga aktörer (Estrada et al., 2019, s.150). Vidare framställs kvinnlig kriminalitet ofta som något ovanligt och avvikande, snarare än som en del av ett bredare socialt mönster (Estrada et al., 2019, s.153). Detta leder till att kvinnliga förövare ges större uppmärksamhet och framställs som mer sensationella (Estrada et al., 2019, s.152). Författarna beskriver även att det finns ett återkommande behov att förklara kvinnors våldsbrott i högre grad än mäns vilket kan förstås som ett uttryck för att kvinnors brottslighet uppfattas som mer normbrytande och svårbegripligt (Estrada et al, 2019, s.153).

Denna tendens förstärks ytterligare i forskning om mediala föreställningar om våldsamma kvinnor. Chesney-Lind och Pasko visar att kvinnor som begår brott i våldsamma sammanhang ofta får en ökad uppmärksamhet, där deras handlingar också framställs som särskilt avvikande och sensationella (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.35-36). Detta kan kopplas till den så kallade "liberation hypothesis" där kvinnors ökade synlighet i brottsliga sammanhang tolkas som en konsekvens av ökad jämställdhet (ibid, s.35-36). Denna förklaringsmodell har dock kritiserats för att vara allt förenklad, då den bortser från

strukturella faktorer som ekonomisk utsatthet och social ojämlikhet (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.56).

Dessa mönster kvarstår, Camenius och Sandman visar att kvinnor i kriminologiska skildringar ofta definieras genom sina relationer till män, exempelvis som flickvänner, eller mödrar snarare än som självständiga aktörer (Camenius & Sandman, 2023, s.274). Denna framställning bidrar också till att osynliggöra kvinnors faktiska delaktighet i kriminalitet och förstärker bilden av kvinnlig brottslighet som något sekundärt i förhållande till den manliga normen (ibid, s.274). När kvinnor framhävs i brottssammanhang sker det således ofta i roller som offer eller representanter för social utsatthet, vilket ytterligare begränsar förståelsen av deras handlingsutrymme (Camenius & Sandman, 2023, s.273).

2. 4 Avslutande reflektion

Sammanfattningsvis visar bakgrunden och den tidigare forskningen att förståelsen av kvinnor i relation till brott och gängkriminalitet i stor utsträckning präglas av stereotypa föreställningar om kön. Kvinnors brottslighet framställs i media inte enbart som något ovanligt, utan också som avvikande från etablerade normer om femininitet enligt Walklate (2017) och Estrada et al (2019). Studier av Estrada et al. (2019), Hansen et al. (2016) samt Chesney-Lind och Pasko (2013) visar att kvinnliga förövare i medier ofta förklaras genom individuella, emotionella eller relationella faktorer vilket bidrar till att förstärka en förenklad och förvrängd bild av kvinnlig kriminalitet. Camenius och Sandman (2023) samt Pollack (2001) illustrerar att kvinnor i kriminella sammanhang ofta framställs i relation till män, exempelvis som partner eller offer snarare än som självständiga aktörer vilket bidrar till att dölja deras faktiska delaktighet i gängkriminalitet. Detta reproducerar en bild där kvinnors handlingsutrymme inom gängkriminalitet inte blir synliga eller tonas ned vilket kan ha en direkt negativ inverkan på allmänhetens uppfattning.

Den tidigare forskningen och bakgrunden tyder på ett tydligt behov att analysera hur kön och brott konstrueras i nyhetsrapportering, särskilt inom kontexter som traditionellt betraktats som maskulint kodade, såsom gängkriminalitet (Rostami, 2017, s.367). Därför blir en analys av mediala framställningar, representationer och reproduktioner särskilt betydelsefull, detta eftersom det kan bidra till att synliggöra mönster och teman som annars riskerar att förbises och samtidigt prägla mediesamhället och dess föreställningar om kriminalitet och kön.

3. Teori

Uppsatsen tar sin teoretiska utgångspunkt i tre olika perspektiv för att möjliggöra en djupgående och nyanserad analys. För det första används Stanley Cohens (2011) teori om moralpanik för att förstå hur medier kan bidra till att förstärka vissa typer av brottslighet och skapa föreställningar om hot. För det andra tillämpas Stuart Halls (1997) teori om representationer för att analysera hur mening skapas och vilka bilder av kvinnor som konstrueras i nyhetsrapporteringen. Och slutligen används Judith Butlers (2006) genusteori för att undersöka hur kön görs och reproduceras genom dessa framställningar. Tillsammans förväntas samtliga teorier skapa en mångfacetterad analys av både mediala konstruktioner och de potentiella föreställningar som präglar rapporteringen.

3.1 Moralpanik

Stanley Cohens teori "moralpanik" definieras som ett tillstånd där en episod, en person eller en grupp identifieras som ett hot mot samhällets värderingar (Cohen, 2011, s.1). Medierna blir i detta sammanhang en viktig del, eftersom att de kan framställa fenomen på ett stereotypiskt sätt (ibid, s.1). Cohen argumenterar för att nyhetsrapportering inte utgör en neutral spegling av verkligheten, utan att informationen presenteras i en redan bearbetad form, präglad av kommersiella och politiska villkor (Cohen, 2011, s.9). Denna process kan förstås som skapandet av "manufactured news", där medierna fungerar som aktiva aktörer i konstruktionen av samhällsproblem genom att välja och definiera vilka händelser som framställs som hot (Cohen, 2011, s.41).

Cohen myntar begreppet "Folk devils" som en generell kategori för grupper som konstrueras som avvikande och hotfulla i moralpaniker, oavsett kön (Cohen, 2011, s.2). Dessa grupper konstrueras alltså genom mediala processer där individer eller grupper tillskrivs egenskaper som markerar dem som moraliskt klandervärda (Cohen, 2011, s.53-53). I relation till gängkriminalitet kan kvinnor tillskrivas rollen som "Folk Devils" genom symbolisering, där specifika attribut kopplas till kriminalitet och avvikelse (Cohen, s.36-37). Cohen visar även hur sociala identiteter kan exploateras ideologiskt, exempelvis genom att ensamstående mödrar framställs som ett hot mot samhälleliga normer och familjestrukturer (Cohen, 2011, s.xxi). Sådana framställningar bidrar till att legitimera krav på ökad social kontroll och politiska åtgärder.

Vidare kännetecknas moralpanik av processer såsom överdrift och förvrängning, där händelser framställs som mer allvarliga än vad de faktiskt är (Cohen, 2011, s.26). Även förutsägelse utgör en viktig komponent i Cohens teori där medierna framställer avvikande beteenden som återkommande och eskalerande, vilket kan bidra till självuppfyllande profetior (Cohen, 2011, s.35). Detta leder i sin tur till en sensibilisering, där både allmänhet och myndigheter blir mer benägna att tolka olika fenomen som tecken på hot (Cohen, 2011, s.80-81). En konsekvens av dessa processer är det som Cohen benämner avvikelse förstärkning, där samhälleliga reaktioner riskerar att förstärka den avvikelse som initialt uppmärksammas (Cohen, 2011, s.11).

För att identifiera moralpaniker lyfter Cohen fram fem huvudsakliga kriterier, dessa är följande: oro, fientlighet, konsensus, disproportionalitet och volatilitet (Cohen, 2011, xxxiv). Särskilt betydelsefullt för denna uppsats är disproportionalitet, vilket innebär att reaktionerna på ett fenomen är mer omfattande än vad det faktiska hotet motsvarar (ibid, s.xxiv). Detta är särskilt betydelsefullt då den mediala rapporteringen tenderar att förstärka bilden av kvinnor i gängmiljöer som ett växande och allvarligt samhällshot, trots att deras faktiska roller inte nödvändigtvis korrelerar med den bilden. Begreppet möjliggör alltså en problematisering av hur medier kan bidra till att förstärka moralpanik och överdrivna hotbilder. Genom att applicera denna teori på nyhetsrapportering om kvinnor i gängkriminalitet möjliggörs en analys av hur dessa kvinnor konstrueras som antingen avvikande hot mot samhället eller symboliska subjekt, samt hur sådana framställningar kan bidra till att reproducera och stärka de rådande föreställningarna om kvinnor och brott.

3.2 Representationer och meningsskapande

Den andra teoretiska utgångspunkten uppsatsen kommer använda sig av är Stuart Halls teori om representation (1997). Hall hävdar att representation inte bör förstås som en spegling av den objektiva verkligheten, utan snarare som en process där mening skapas genom språkliga och symboliska system (Hall, 1997, s.16). I detta perspektiv blir nyhetsrapportering inte enbart en återgivning av händelser utan en konstruktion av hur dessa ska tolkas och förstås (Hall, 1997, s.15-16).

Hall skiljer mellan tre olika ansatser till representation, den intentionella, den reflektiva och den konstruktionistiska (Hall, 1997, s.15). I denna uppsats tillämpas den konstruktionistiska

ansatsen främst eftersom att fokuset ligger på hur kvinnor i gängkriminalitet framställs snarare än hur deras faktiska handlingar ser ut. Den konstruktionistiska ansatsen utgår från att meningen inte existerar oberoende av språk, utan formas i och genom det (Hall, 1997, s.25). Det innebär att bilden av kvinnor i gängkriminalitet inte är given, utan skapas genom de språkliga val och inramningar som präglar nyhetsrapporteringen (ibid, s.25). Vidare framför Hall att meningsskapande bygger på gemensamma kulturella koder, vilka gör representationer begripliga för allmänheten (Hall, 1997, s.18-19). Den intentionella ansatsen vilket utgår från att den enskilda författaren skapar en unik mening genom språket samt den reflektiva ansatsen där språket ses som en direkt spegling av verkligheten som redan har en fastställd mening exkluderas, då de inte visar hur media aktivt skapar mening (Hall, 1997, s.24-25). Genom den konstruktionistiska ansatsen kan man istället analysera hur bilden av den kriminella kvinnan skapas och formas genom i och genom språkliga och symboliska system (Hall, 1997, s. 27).

Begreppet stereotypisering är också en viktig aspekt av Halls teori och han beskriver detta som en process där individen begränsas till ett visst antal egenskaper som framställs som fasta och naturliga (Hall, 1997, s.257). I nyhetsrapportering finns det därför en risk att kvinnor framställs genom återkommande och förenklade kategorier såsom tillexempel offer, anhörig eller avvikande aktör. Stereotypisering är även nära kopplat till makt, då den bidrar till att upprätthålla gränser mellan det normala och det avvikande (Hall, 1997, s.258-259).

Hall inkluderar även Foucault i sin teori som argumenterar för att representationer inte enbart beskriver sociala fenomen utan aktivt bidrar till att reproducera kunskap om dem (Hall, 1997, s.44). Detta innebär med koppling till frågeställningen att nyhetsrapportering om kvinnor i gängkriminalitet inte bara återger deras roll utan också formar förståelsen av kvinnlighet, ansvar och handlingsutrymme (Ibid, s.44). Genom att undersöka om vem som representeras, hur representationen sker och vilka perspektiv som exkluderas blir det möjligt att analysera hur mediala framställningar bidrar till att reproducera och legitimera olika föreställningar om kvinnor i relation till brott (Hall, 1997, s.225).

3.3 Genus

Den sista teorin som denna uppsats valt att inkludera är Judith Butlers genusteori. Butler beskriver att juridiska och institutionella maktordningar som exempelvis medier och

rättsväsendet inte bara återger redan existerande subjekt, utan också aktivt producerar dem (Butler, 2006, s.3). När nyhetsmedier rapporterar om kvinnor i gängmiljöer deltar de i normskapande språklig praktik som påverkar vad som uppfattas som möjligt och sant inom den kvinnliga "kategorin" (Butler, 2006, s.2). Representation ska alltså inte förstås som en neutral spegling av verkligheten utan som en process som både formar och begränsar de subjekt som skildras (Butler, 2006, s.3). Utifrån detta perspektiv problematiserar Butler idén om "kvinnor" som en enhetlig och stabil grupp (Butler, 2006, s.4). Istället framstår kategorin som något som kontinuerligt skapas genom maktrelationer och exkluderande praktiker (ibid, s.4).

Ett begrepp som framkommer i Butlers teori är performativitet som innebär att genus inte är något fast, utan något som görs och produceras genom handlingar och uttryck (Butler, 2006, s.34). Det finns alltså ingen stabil könsidentitet som föregår dessa handlingar, snarare uppstår identiteten i själva upprepningen av dem (ibid, s.34). I relation till rapportering om kvinnor i gängkriminalitet innebär detta att mediernas beskrivningar av kvinnors agerande bidrar till att skapa de könsidentiteter som framstår som "självklara" för läsaren (Butler, 2006, s.191). Genus blir därmed något som etableras över tid genom återkommande sociala och kroppsliga uttryck, vilket skapar en illusion av att något är fast trots att den är föränderlig (ibid, s.191). Om representationer upprepas över tid riskerar de alltså att uppfattas som egenskaper snarare än socialt konstruerade mönster (Butler, 2006, s.191). Butler benämner dessa föreställningar som "reglerade fiktioner" vilket innebär att konstruktioner som framstår som självklara men är ett resultat av sociala processer (Butler, 2006, s.44).

Makt är också en viktig aspekt av denna teori, inte enbart som begränsande utan också som producerande, makt formar de subjekt som den verkar över (Butler, 2006, s. 3). Detta innebär att mediernas språkbruk bidrar till att konstruera "den kriminella kvinnan" som en särskilt typ av subjekt med förutbestämda egenskaper (Butler, 2006, s.184). Det som ofta uppfattas som en inre och stabil identitet kan istället förstås som en effekt av sociala processer och normativ disciplinering (Butler, 2006, s.185).

Butlers teori betraktar alltså genus som en pågående och förändringsbar process snarare än ett fast tillstånd (Butler, 2006, s.45). Eftersom genus formas genom upprepade handlingar finns det också utrymme för förändring. När normer återges på nya sätt kan de börja ifrågasättas, vilket Butler kallar "subversion" (Butler, 2006, s.198-199). Detta kan i nyhetsrapportering

förtydligas när kvinnor framställs på ett sätt som bryter mot de etablerade könsnormerna och därigenom illustrerar dess begränsningar (Butler, 2006, s.192). Handlingsutrymme förstås här som något som uppstår inom maktstrukturerna genom möjligheten att omförhandla de normer som formar subjektet (Butler, 2006, s.201).

3.4 Avslutande reflektion

De teorier som uppsatsen tar sin utgångspunkt i bidrar till förståelsen hur kvinnor i nyhetsrapportering inte bara beskrivs, utan också formas genom sina framställningar. Stanley Cohens teori om moralpanik gör det möjligt att analysera hur vissa grupper kan konstrueras som ett hot genom överdrifter och förenklade bilder vilket kan bidra till att kvinnor framstår som avvikande eller särskilt uppmärksammade (Cohen, 2011). Genom Stuart Halls teori om representation framgår hur dessa bilder skapas genom språk och återkommande beskrivningar, där vissa egenskaper framträder medan andra reduceras (Hall, 1997). Detta hänger samman med hur kvinnor ofta placeras inom redan etablerade kategorier. Judith Butlers teori om genus bidrar ytterligare till att visa hur sådana framställningar också formar föreställningar om kvinnlighet, där upprepade sätt att tala om kvinnor påverkar om vad som uppfattas "typiskt kvinnligt" (Butler, 2006). Tillsammans möjliggör samtliga teorier en analys av hur kvinnorna i gängkriminalitet konstrueras och framställs i svensk nyhetsrapportering.

4. Metod & material

I följande del kommer uppsatsens metod och material redogöras. Initialt kommer metoden presenteras, följt av presentation av analysprocess, urval och empiri. Därefter diskuteras det kring etiska överväganden samt reliabilitet och validitet.

4.1 Metod

För att bilda sig en uppfattning om hur kvinnor i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet framställs samt vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras kommer en kvalitativ analys i form av en innehållsanalys användas. Initialt var dock ambitionen att genomföra en diskursanalys av empirin. Men efter vidare metodologiska överväganden bedömdes kvalitativ innehållsanalys vara mer ändamålsenligt för uppsatsens syfte och frågeställningar. Samtidigt kvarstår ett visst fokus på språkets betydelse för konstruktionen av representationer, vilket innebär att analysen även kommer att innehålla vissa begrepp som härrör från diskursteori (Bryman, 2018, s.640).

Exempelvis kommer uppsatsen att tillämpa olika analytiska redskap, bland annat begreppet nodalpunkter vilket innebär att man identifierar viktiga ord som exempelvis "kvinna" och "våld" som andra beskrivningar och föreställningar kan kopplas till (Phillips & Winther Jørgensen, 2000, s. 33). Vidare används transitivitet för att analysera hur handlingar kopplas till olika aktörer exempelvis hur kvinnor framställs som aktiva eller passiva (Phillips & Winther Jørgensen, 2000, s. 87). Slutligen kommer exklusions mekanismer inspirerat av Foucault användas för att undersöka vad som inte nämns och vilka perspektiv som saknas i nyhetsrapporteringen (Foucault, 1993, s.7-8). Användandet av vissa analytiska verktyg som vanligtvis tillhör diskursanalysen bedöms nyansera förståelsen för hur kvinnor framställs i empirin samt vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras. Detta bedöms inte heller vara helt främmande från innehållsanalysen som också i viss mening fokuserar på ordens frekvens och betydelse (Bryman, 2018, s.365). Det är dock viktigt att understryka att dessa analytiska redskap inte fungerar som en diskursanalytisk metod, utan som delar av uppsatsens analysram.

Innehållsanalys är således ett angreppssätt som innebär att forskaren kvantifierar innehållet i dokument och texter utifrån kategorier som bestämts i förväg på ett systematiskt och replikerbart sätt (Bryman, 2018 s. 359).

Uppsatsen tillämpar en abduktiv ansats, vilket innebär att analysen rör sig mellan teori och empiri (Tavory & Timmerman, 2014, s.10). Abduktion kan därför betraktas som en kombination mellan deduktion och induktion . Istället för att fokusera på att antingen utgå från teori eller empiri bedöms abduktion ge större utrymme för kreativitet och flexibilitet i analysen (Tavory & Timmerman, 2014, s.11).

I en abduktiv ansats börjar forskaren ofta med att samla in empiri samtidigt som relevant teori och tidigare forskning bearbetas (Tavory & Timmerman, 2014, s.177-178). Analysen sker genom kodning och transkribering där mönster, avvikelser och "överraskningar" identifieras och successivt relateras till teoretiska perspektiv (ibid, s.177-178). De valda teorierna har därför fungerat som analytiska redskap genom tolkningsprocessen och möjliggjort identifieringen av mönster, teman och återkommande sätt att framställa kvinnor. Samtidigt öppnar också den abduktiva ansatsen upp för att identifiera medias tendens att fokusera på det spektakulära och avvikande (Walklate, 2017, s.57).

4.2 Analysprocess

Uppsatsen tillämpar en kvalitativ innehållsanalys eftersom att innehållsanalysen är en transparent forskningsmetod som dessutom kan ge information om sociala grupper som är svåra att få kontakt med som gängkriminella kvinnor (Bryman, 2018, s.377). Den initiala processen bestod därför av att formulera tydliga och avgränsade frågeställningar för att vägleda valet av empiri samt utformningen av de kodningsschema som användes i analysen (Bryman, 2018, s.360). Därefter genomfördes ett urval av material som redovisas närmare i avsnitt 4.3. Eftersom att uppsatsen fokuserar på nyhetsrapporteringars framställningar av kvinnor i gängkriminalitet och vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras, ligger analysens huvudsakliga fokus på de kvinnliga aktörerna i empirin (Bryman, 2018, s.365). Ett sådant fokus innebär samtidigt en medvetenhet om att medias rapportering riskerar att framställa kvinnor i gängkriminalitet på ett sensationellt sätt (ibid, s.365).

Det empiriska materialet kodades därefter utifrån olika teman där framställningen av de kvinnliga aktörerna samt reproduktionen av de kvinnliga normerna var av största vikt (Bryman, 2018, s.367-368). Den tematiska kodningen innebar att forskaren måste inta en tolkande position, då analysen inte enbart fokuserade på innehållet i sig utan även på hur empirin struktureras och presenteras (Bryman, 2018, s.368). Kodningsprocessen genomfördes således genom olika tolkningsnivåer där både återkommande teman, ordval och dispositionen av empirin analyserades (Bryman, 2018, s.369). Slutligen skapades ett kodningsschema där all information kopplat till de identifierade teman systematiskt sammanställdes (ibid, s.369).

4.3 Urval & Empiri

Uppsatsens empiriska material består av nyhetsartiklar från svensk press, detta bedöms möjliggöra en analys av hur kvinnor framställs i rapportering om gängkriminalitet samt vilka föreställningar om kvinnor som därigenom kan reproduceras. Genom användandet av mediematerial blir det också möjligt att analysera de texter som redaktioner själva valt att publicera och angivit ett högt nyhetsvärde.

Insamlingen av material till uppsatsen har skett via databasen Mediearkivet (Retriever), som ger tillgång till både tryckt och digital press varav båda formaten har inkluderats i uppsatsen. Databasen Mediearkivet erbjuder dessutom en översikt av publiceringstrender där det går att utläsa att rapportering av exempelvis våldsbrott, hämndaktioner och gängrelaterad

kriminalitet har ökat avsevärt över tid vilket speglar ett växande mediafokus på dessa frågor i Sverige, vilket ytterligare motiverar uppsatsens relevans.

Urvalet av material har genomförts målstyrt vilket innebär att materialet noggrant valts ut utifrån dess relevans för uppsatsens syfte (Bryman, 2018, s.498). Således har materialet valts ut genom olika kriterier, där fokus har legat på artiklar där kvinnor förekommer i relation till gängkriminalitet, oberoende om de framställs som förövare, offer, anhöriga eller i andra roller kopplade till fenomenet (ibid, s.498). Detta motiveras av att kvinnors roll och position i dessa sammanhang fortfarande är mindre utforskade och därför särskilt relevanta att analysera.

Materialet har avgränsats till tre rikstäckande tidningar, Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen. Dessa tidningar valdes ut eftersom att de är etablerade aktörer inom svensk journalistik och når en bred läsarskara. Kombinationen av kvälls- och dagspress skapar även förutsättningar för att fånga variationer i journalistiska uttryck och nyhetsvärderingar. Samtidigt har samtliga tidningar olika politiska inriktningar och ideologiska utgångspunkter, vilket kan påverka hur nyheterna vinklas. För att minska denna påverkan har endast nyhetsartiklar inkluderats, medan material som ledartexter, debattartiklar och insändare har exkluderats. Vilket innebär att fokus endast är på redaktionellt producerat material. Däremot är det viktigt att understryka att en kommenterande text från Irena Pozar (2024) inkluderades, då den bedömdes vara relevant för uppsatsens syfte.

Den tidsmässiga avgränsningen omfattar perioden från 1 januari 2023 till 31 december 2025. Denna tidsram har valts ut eftersom att den beräknas fånga aktuella debatter kring kvinnor i gängkriminalitet och gängkriminella miljöer i en period där dessa frågor fått ökad uppmärksamhet i samhällsdebatten (SVT Nyheter Västernorrland, 2024). Den valda tidsperioden sammanfaller med en eskalering i den mediala uppmärksamheten kring kvinnors delaktighet i gängkriminalitet vilket reflekteras i Brås kartläggning som presenterades i inledningen (Brå, 2025, s.7-8). Avgränsningen bidrar också till att göra materialet hanterbart inom ramen för en kvalitativ studie (Bryman, 2018, s.506).

För att identifiera vilka artiklar som var av relevans genomfördes systematiska sökningar i Mediearkivet. Sökord som användes var bland annat, "gängkriminalitet kvinna", "kvinna gäng", och "kvinna dömd" för att fånga upp språkliga variationer och sammanhang där kvinnor kopplas till gängkriminella miljöer. Vidare avgränsas resultaten till

ämneskategorierna “sociala förhållanden” och “brott och rättsväsende” för att säkerställa relevans och exkludera material som inte är kopplat till uppsatsens syfte.

Sökningarna genererade ett stort antal träffar, från ett fåtal till tusentals beroende på sökord och filtrering. Därefter genomfördes en urvalsprocess där artiklarna granskades utifrån rubrik och innehåll. Endast texter som tydligt behandlade både gängkriminella miljöer och där könstillhörighet tydligt framgick inkluderades i det slutgiltiga materialet. Artiklar som inte uppfyllde dessa kriterier sorterades bort. Ytterligare en avgränsning gjordes därefter genom att endast inkludera artiklar som behandlar händelser från Sverige, detta för att säkerställa kontext och göra materialet mer genomförbart samt relevant för uppsatsens frågeställningar. Efter urvalsprocessen bestod totalt 24 artiklar, vilket bedöms vara tillräckligt för möjliggöra en djupgående kvalitativ analys.

Som redogjorts för i bakgrunds avsnittet (se avsnitt 2.2) utgår denna uppsatsen inte från att gängkriminalitet ska förstås som något fast eller tydligt avgränsad form av organiserad brottslighet, utan snarare som en social organisering av brottsliga handlingar inom dynamiska nätverk av individer där deltagandet är situationsbundet och relationer mellan aktörer föränderliga över tid (Mondani & Rostami, 2022, s. 10). Mondani och Rostami argumenterar alltså för att det är bättre att tala om organisering snarare än att utgå från fasta definitioner av organiserad brottslighet (ibid, s.10). Trots detta används begreppet gängkriminalitet frekvent i uppsatsen, vilket beror på att det är den term som dominerar såväl medial som samhällelig debatt.

Samtidigt innebär detta ett metodologiskt och analytiskt problem. Eftersom uppsatsen är intresserad av hur media framställer kvinnor i gängkriminella miljöer utgår analysen från medieproduktionernas egna definitioner och berättelser. Detta innebär att det inte går med säkerhet att fastställa de faktiska orsakerna och strukturerna bakom brotten som rapporteras i materialet. Därmed kan inte heller uppsatsen kontrollera huruvida mediabilden fullt ut motsvarar den empiriska verkligheten bakom brottet. Detta medför en begränsning i uppsatsen då analysen inte handlar om att verifiera brottsliga strukturer utan hur dessa konstrueras och framställs i nyhetsrapporteringen.

Dessutom är uppsatsen tids - och resurs begränsad vilket innebär att det inte går att utesluta att relevant material har hamnat utanför urvalet. Trots detta bedömdes det insamlade materialet ge en tillräcklig analytisk grund för att undersöka samtliga frågeställningar.

4.4 Reliabilitet & validitet

Reliabilitet går i kvalitativ forskning att dela upp i två kategorier varav extern reliabilitet avser uppsatsens tillförlitlighet, alltså i vilken utsträckning uppsatsen går att upprepas med liknande resultat (Bryman, 2018, s.465). Intern reliabilitet handlar istället om huruvida tolkningen av materialet sker på ett konsekvent och systematiskt sätt (ibid, s.465). I denna uppsats stärks reliabiliteten dels genom att det empiriska materialet består av offentligt tillgängliga nyhetsartiklar. Vilket innebär att andra forskare har möjlighet att ta del av samma material och genomföra en liknande analys vilket skapar förutsättningar för att pröva uppsatsens resultat (Bryman, 2018, s.465). Den interna reliabiliteten stärks istället av att analysprocessen har varit strukturerad och utgått från etablerade teorier och analytiska begrepp, vilka har dokumenterats och tillämpats konsekvent genom hela forskningsprocessen (ibid, s.465).

Vidare eftersträvas en hög grad av transparens i genomförandet. Urvalsprocessen, de analytiska stegen samt de teoretiska utgångspunkterna redovisas tydligt följt av relevanta begrepp. Detta gör det möjligt att följa hur analysen har gått till. Uppsatsen vill därför noggrant beskriva de begrepp och teorier som används för att främja en autentisk forskningsprocess vilket ytterligare bidrar till studiens tillförlitlighet (Bryman, 2018, s.470).

Samtidigt är det viktigt att beakta att innehållsanalys som metod bygger på tolkning. Det innebär att olika forskare kan uppmärksamma olika aspekter i materialet, även om samma texter analyseras. Reliabilitet handlar därför inte om att uppnå identiska resultat, utan snarare om att analysen genomförs på ett systematiskt och konsekvent sätt.

Validitet i kvalitativ forskning delas också upp, likt reliabilitet, i extern och intern validitet (Bryman, 2018, s.465). Extern validitet rör istället frågan om studien faktiskt undersöker det den avser att undersöka (Bryman, 2018, s.465). Medan intern validitet avser huruvida forskarens observationer överensstämmer med de teoretiska idéer som utvecklas (ibid, s.465). I denna uppsats handlar det om att analysera hur kvinnor framställs i nyhetsrapportering om

gångkriminalitet samt vilka föreställningar om kvinnor som därigenom reproduceras. För att stärka validiteten har stor vikt lagts vid att tydligt skapa en koppling mellan uppsatsens syfte, de teoretiska utgångspunkterna och det empiriska materialet (Bryman 2018, s.465). Materialet har därför valts ut så att det är relevant för samtliga frågeställningar, och ge relevant bakgrundsinformation. Dessutom beräknas det genom att inkludera nyhetsartiklar där kvinnor förekommer i relation till gängkriminalitet och användningen av flera olika svenska nyhetskällor möjliggör en djupgående och varierad analys hur fenomenet och aktörerna framställs. Den tidsmässiga avgränsningen bidrar dessutom till att materialet speglar en aktuell framställning vilket stärker uppsatsens relevans (Bryman, 2018, s.465). Detta är också särskilt betydelsefullt då mediernas bild inte alltid överensstämmer med den kriminologiska kunskapen (Walklate, 2017, s.2).

Uppsatsen har också genomförts med ett reflexivt förhållningssätt. Detta innebär att vara medveten om att analysen inte är helt neutral, utan att forskarens tolkningar kan påverkas av egna förståelser, perspektiv och teoretiska utgångspunkter (Phillips & Winther Jørgensen, 2000, s. 28). Därför bör resultaten inte förstås som en objektiv sanning. En viktig aspekt av detta innebär också att kontinuerligt reflektera över den egna förståelsen, och hur forskarens egna värderingar och erfarenheter kan påverka analysen (Bryman, 2018, s.89).

4.5 Etiska överväganden

Det är av särskild vikt att genomföra en noggrann etisk avvägning vid alla typer av uppsatser och studier (Bryman, 2018, s.170). Bryman beskriver att grundläggande etiska frågor som rör frivillighet, integritet konfidentialitet och anonymitet är viktiga principer inom forskningsetiken och syftar till att skydda de individer som berörs av uppsatsen samt säkerställa att forskningen genomförs på ett ansvarsfullt sätt (Bryman, 2018, s.170). Detta innebär att uppsatsen kommer att beakta samtliga etiska aspekter och krav. Uppsatsen bygger på en kvalitativ analys av redan publicerat material i form av nyhetsartiklar vilket innebär att samma etiska överväganden som i forskning där individer direkt deltar som informanter inte aktualiseras. Det innebär att uppsatsen inte omfattar någon direkt kontakt med personer vilket minskar behovet av exempelvis samtyckeskravet och informationskravet (Bryman, 2018, s.170). När namn eller andra identifierbara uppgifter förekommer i det analyserade materialet har detta hanterats med forskningsetiska principer, exempelvis har fokus legat på att undvika onödig exponering av enskilda individer i samråd med konfidentialitetskravet (Bryman, 2018,

s.170-171). Däremot har ingen avidentifiering eller anonymisering bedömts nödvändigt eftersom materialet utgörs av redan offentligt publicerat material i form av nyhetsartiklar. Det går därmed också att anta att publiceringen har skett inom ramen för frivillighet och går att användas som underlag i forskningssammanhang. Nyttjandekravet har beaktats genom att materialet endast används för att besvara uppsatsens syfte och frågeställningar (Bryman, 2018, s.171).

5. Resultat & analys

Resultatet av de 24 noggrant utvalda nyhetsartiklarna visar på en tydlig förändring i rapporteringen om kvinnor i gängmiljöer. Genom att tillämpa de teoretiska ramverken om representation, genus och moralpanik framträder en bild där kvinnan konstrueras både som ett nytt samhällshot och en strategisk tillgång för kriminella nätverk.

Analysen identifierar fem återkommande teman *“Från passiva medhjälpare till aktiva utförare”*, *“Gröna gummor”*, *“Dubbel utsatthet”*, *“Kärlek som vapen”* och *“Osynlighet och avsaknad av stöd”*. Dessa teman visar hur kvinnors roller pendlar mellan aktiv kriminalitet och utsatthet samt hur de i artiklarna både framhävs och döljs beroende på kontext. Sammanfattningsvis visar artiklarna på en ambivalent framställning där kvinnor i gängkriminalitet både problematiseras och konstrueras som offer. Det bör noteras att vissa av de 24 artiklarna i hög grad uppvisar överlappande teman, där vissa mer specifikt fokuserar på social utsatthet medan andra framhäver kvinnorna som aktiva utförare.

Inom ramen för innehållsanalys framträder också en tydlig skillnad i hur materialet produceras och vinklas mellan kvällspress (Aftonbladet och Expressen) och dagspress (Dagens Nyheter). Kvällspressen tenderar att använda mer emotionellt och sensationellt språkbruk för att skapa ett högt nyhetsvärde, vilket syns i rubriker som beskriver kvinnor som *“Nätverkens hemliga vapen”* (Hjärten 2023). Dagens nyheter intar ofta en mer förklarande roll där fokus ligger på att illustrera kvinnornas funktionella roller, exempelvis i artiklarna som beskriver dem som logistiker eller *“prinsessor”* med ordnade liv (Erlandsson 2024a). Denna produktion av innehåll bidrar till att forma allmänhetens bild av gängkriminalitet som antingen en serie spektakulära händelser eller ett dolt hot mot samhället.

5.1 Från passiva medhjälpare till aktiva utförare

Det första temat illustrerar en tydlig förändring i hur kvinnor och unga flickors delaktighet i kriminella nätverk framställs i de valda artiklarna, i kontrast till Walklates den "kriminologiska andre", framställs de nu som viktiga och aktiva (Walklate, 2017, s.11).

Det framgår i artikeln "*Nätverkens hemliga vapen- kvinnorna och tonårsflickorna*" att kvinnor beskrivs som strategiskt viktiga aktörer med en mer aktiv funktion i olika typer av våldsbrott (Hjärten 2023). Ulrika By (2023) beskriver i artikeln "*Kvinnornas uppdrag i gängen är viktigare än polisen tidigare trott*" att kvinnornas roll i gängkriminalitet är betydligt mer framträdande än vad man tidigare trott och att de nu kan fungera som logistiker som transporterar vapen samt är en del av den "*ekonomiska motorn*". Artiklarna framför således att kvinnor inte längre enbart framställs som passiva "*flickvänner*", utan också som mördare, bombmakare, och uppdragsgivare (Hällsten 2025). Varningen om denna trend kommer även från lokalt håll där polisen i Umeå ser hur fler tjejer dras in i gängmiljöer och tar mer aktiva roller än att enbart vara flickvänner till kriminella (Zangana 2024a). Denna utveckling bekräftas av en artikel som beskriver att nästan 500 kvinnor år 2023, bedömdes ingå i kriminella nätverk vilket är en ökning på mer än 200 personer på endast två år (Gustafsson 2023).

Ett tydligt exempel som illustrerar denna förändrade framställning är artikeln om Khwanchai Lamchaeng som i artiklarna beskrivs som Sveriges första dömda kvinnliga gängskytt (Aprea 2024). Samtidigt skildras det hur flickor i 14-15 årsåldern rekryteras för att utföra så kallade "*jappningar*" (skjutningar) eller transporterar "*termosbomber*" och handgranater mot betalning i pengar eller narkotika (Zangana 2024b) och (TT 2025). Artiklarna beskriver också hur rekryteringen sker öppet via digitala plattformar, där unga kvinnor lockas med löften om snabba pengar. Namam Faraj vid socialtjänsten i Göteborg citeras i artikeln "*Tjejerna som slåss- 'Spöade de stöddiga'*" där hon framför att "*De här tjejerna ser samma annonser på Discord, Signal och Telegram som killarna om att man kan tjäna snabba pengar om man är 'redo att kliva', det vill säga döda*" (Sörbring 2025). Ett extremt exempel som också illustrerar kvinnors roll som aktiva utförare syns i artikeln "*Benzema*"- *Värvade unga kvinnor till sin sista mordplan*" där Mustafa "Benzema" Aljiburi värvade fem kvinnor som misstänks ha ingått i mordplaner med uppgifter om att genomföra hämndaktioner i norra Stockholm (Trus 2024).

När kvinnor skildras i roller som traditionellt förknippas med maskulinitet och våld aktualiseras det som Butler kallar "subversion" (Butler, 2006, s.198). Genom att kvinnorna i artiklarna kopplas till extremt gängvåld utmanas etablerade föreställningar om kvinnlighet och omsorg. Detta synliggör hur könsnormer begränsar vissa handlingar och hur genus samtidigt kan "göras" på nya sätt inom kriminella miljöer (Butler, 2006, s. 192).

Artiklarna tar också upp att polis och rättsväsende länge underskattat kvinnors betydelse i nätverken på grund av stereotypa föreställningar, vilket gjort att de kunnat agera under radarn (By 2023). Detta beskrivs också som en medveten strategi från de kriminella nätverkens sida. Kriminologen Camila Salazar Atias citeras i artikeln "*Nätverkens hemliga vapen- kvinnorna och tonårsflickorna*" där hon nämner att "*Man förväntar sig inte att de ska vara våldsverkarna. De blir som ett hemligt vapen*" (Hjärten 2023). Metaforen "hemligt vapen" fungerar som en kulturell kod som objektifierar kvinnan, hon framställs inte som ett subjekt med egen agenda utan som ett redskap de kriminella gängen använder för att nå sina mål (Hall, 1997, s.18-19). Genom kontrasten mellan den till synes "oskyldiga kvinnan" och det grova våldet konstrueras det en särskild medial bild av kvinnan som kriminellt subjekt med specifika egenskaper (Butler, 2006, s.184).

Samtidigt bidrar den starka fokuseringen på aktiva kvinnliga gärningskvinnor till en process av moralpanik. I artiklarna framställs de våldsamma kvinnorna som nya "folk devils" vilket är symboliska figurer som representerar dolt och växande hot mot samhällets grundläggande värderingar (Cohen, 2011, s.2). Genom att ge stort utrymme åt dessa ovanliga fall skapas en känsla av disproportionalitet, där hotet från kvinnlig gängkriminalitet framstår som mer omfattande än vad statistiken visar (Cohen, 2001, s.xxiv). Brås statistik understryker att kriminella nätverk fortfarande är starkt mansdominerade och endast en mindre andel kvinnor är direkt involverade i brottsligheten (Tollin 2025).

Det går även att identifiera att artiklarna tenderar att bidra till det Cohen beskriver som sensibilisering, där både allmänhet och myndigheter blir mer benägna att tolka kvinnors närvaro i gäng miljöer som ett tecken på aktiv medverkan i våld (Cohen, 2011, s.80-81). På så sätt framställs kvinnors inträde i mer våldsamma roller som ett uttryck för en ny och mer hotfull samhällsutveckling, vilket i artiklarna kopplas till krav på hårdare åtgärder och skärpt kriminalpolitik (Hjärten 2023) och (Hansson 2024).

Genom att beakta ordet “kvinna” som en nodalpunkt (härrör från diskursteori) blir det tydligt hur dess innebörd omförhandlas i artiklarna (Phillips & Winther Jørgensen, 2000, s. 33). Tidigare har nodalpunkten “kvinna” i en kriminell kontext främst varit korrelerat med tecken som "passivitet" och “anhörig”. I artiklarna sker alltså en ändring där nodalpunkten istället ordnas kring nya tecken som “*mördare*”, “*skytt*” och “*aktiv roll*” (Sörbring 2025) och (Aprea 2024). Ett tydligt exempel på denna språkliga ändring är beskrivningen av unga flickor som sägs vara “*redo att kliva*”, det vill säga döda (Sörbring 2025). Detta illustrerar hur medierna deltar i en representativ konflikt där bilden av vad det innebär att vara kvinna i gängmiljö förändras från en passivitet till aktivitet.

5.2 Gröna gummor

Temat “Gröna gummor” handlar om konstruktionen av den ostraffade kvinna som en strategisk resurs i de kriminella nätverken (Moreno 2023). Dessa kvinnor framställs som personer med ordnande liv, körkort, beskattad inkomst och hyreskontrakt, vilket gör dem viktiga för nätverkens logistik och vardagliga verksamhet (Chamy 2024). Artiklarna framför att de sällan väcker polisens misstankar exempelvis vid fordonskontroller, något som författaren till artikeln “*Prinsessa- Dömd knarkkurir kopplas till foxtrot nätverket*” hävdar utnyttjas systematiskt av nätverken (Erlandsson 2024a).

Konstruktionen av den ostraffade kvinnan bygger på en aktivering av kulturella koder där bilden om den skötsamma och “laglydiga” kvinnan ställs mot den dolda gängkriminaliteten (Hall, 1997, s.18-19). Den dömda knarkkuriren som kallas “Prinsessa” i artikeln “*Prinsessa- Dömd knarkkurir kopplas till foxtrot nätverket*”, skriver författaren att hon var “*ung, ostraffad, välklädd, hade bostad och jobbade i en guldaffär*” (Erlandsson 2024a). Nodalpunkten “Prinsessa” fungerar som en kulturell kod för oskyldighet som krockar med hennes roll inom nätverket. Detta kan också förstås som en performativ fasad, där kvinnan genom att fortsätta “göra” en respektabel och traditionell kvinnlighet samtidigt döljer sin koppling till kriminalitet (Butler, 2006, s.191). Avhopparen “Elsa” illustrerar detta i artikeln “*Elsa lämnade gänget- Jag räknade aldrig med att bli så här gammal*” genom att konstatera att polisen sällan stoppar en “*Lisa Svensson*” i en Mini Cooper med cannabis i bakluckan (Chamy 2024).

I artiklarna beskrivs således hur kvinnornas funktion främst handlar om logistik. De bokar resor, hyr lägenheter och fungerar som målvakter för fordon (Hällsten 2025). Samtidigt framhålls det hur de genom vardagliga handlingar som att hämta barn på förskolan, eller lever ett vardagligt familjeliv utåt, bidrar till att upprätthålla en fasad som gör att den kriminella verksamheten kan fortsätta utan att väcka myndigheternas uppmärksamhet (By 2023). Användandet av ostraffade "Gröna gummor" som kurirer och lagerhållare har även dokumenterats vid en stor narkotikasmuggling mellan Sverige och Norge, där kvinnornas "prydliga" fasad används för att undgå tullens uppmärksamhet (Nilsson 2024).

Man kan också här identifiera en typ av sensibiliseringsprocess där den utåt sett "vardagliga" kvinnan gradvis konstrueras som ett nytt och svårtolkat samhällshot (Cohen, 2011, s.80-81). Ett tydligt exempel på detta är hur unga kvinnor förvarar handgranater i sina nattduksbord i vanliga bostadsområden (Kerpner 2024). Genom sådana skildringar i artiklarna riskerar det att stärka bilden av att kriminaliteten finns dold i vardagliga miljöer och bakom till synes respektabla fasader. Dessutom framhåller Sarnecki att kvinnors deltagande i kriminella nätverk ofta präglas av traditionella könsnormer, där deras handlingar tenderar att förstås som en effekt av sociala band till manliga medlemmar snarare än som ett uttryck för kriminell erfarenhet (Sarnecki, 2004, s.49). Användningen av ordet "*gumma*" i kombination med "*grön*" (ostraffad) skapar också en konflikt där det ofarliga och vardagliga ställs i kontrast mot gängvåldet. Detta skapar en förstärkt bild av kvinnors brottslighet som något avvikande och sensationellt.

5.3 Dubbel utsatthet

Analysen av nyhetsartiklarna synliggör en återkommande dubbelhet i framställningen av kvinnorna i gängkriminella miljöer. Denna komplexitet framträder i skildringar där sexuellt våld används systematiskt som ett verktyg för kontroll, hot och disciplinering inom gängmiljöerna (Fernstedt 2024a). Exempelvis i artikeln om "Evelina" beskriver författaren hur integritetskränkande bilder används som utpressning för att tvinga kvinnor att utföra brottsliga handlingar (Pozar 2024). Kvinnor framställs därmed både som personer som deltar i kriminalitet och som individer vars handlingsutrymme begränsas genom hot om våldtäkt eller spridning av nakenbilder (Pozar 2024).

Transitiviteten i artiklarna om sexuellt våld synliggör hur kvinnornas egna förmåga språkligt reduceras (Phillips & Winther Jørgensen, 2000, s. 78). Skildringen av "Evelina" i artikeln visar hur hon placeras som ett passivt objekt för männens handlingar i meningar som "*man straffas med sex*" eller att hon hotas om att bli "*våldtagen utomhus*" (Fernstedt 2024a) och (Pozar 2024). Detta språkbruk tar bort hennes egen förmåga och förstärker bilden av kvinnan som ett offer för patriarkala strukturer. Genom att kvinnan konsekvent görs till mottagare av våldet i texten stabiliseras en representation som Butler kallar "reglerade fiktioner", där kvinnlig kriminalitet i utsatthet inte ses som ett aktivt val, utan som ett resultat av manlig manipulation (Butler, 2006, s.44). Chesney-Lind och Pasko illustrerar dessutom att kvinnor som begår brott i betydligt högre grad än män själva har erfarenhet av våld och övergrepp (Chesney-Lind & Pasko, 2013, s.5-6).

Ett särskilt återkommande fenomen i artiklarna är hur behovet av tillhörighet exploaterats. I artikeln "*Kvinnan drogs in i gängkriget- Via kärlekstriangeln*" berättar en 23-årig kvinna att hon utförde kriminella uppdrag utan att ifrågasätta för att hon ville bli omtyckt och accepterad (Trus 2025). Detta kopplas i artiklarna till uppgifter om att uppemot 90 procent av kvinnorna i gängmiljöer har erfarenheter av särskilt utsatthet (Sörbring 2025). Artiklarna beskriver även hur kvinnor används som "*trafficking vara*" för att hantera narkotika skulder och hur deras relationer utnyttjas av gängkriminella män (Fernstedt 2024a).

Vidare skildrar artiklarna en intern våldsstruktur där kvinnor rekryteras för att utföra bestraffningar mot andra tjejer eftersom normerna inom nätverken säger att män inte bör misshandla kvinnor (TT 2025). Artiklarna framför också hur våldet mellan unga flickor filmas och sprids via digitala plattformar, vilket innebär att kränkningen fortsätter långt efter själva händelsen och blir synlig för hela skolmiljöer och sociala nätverk (Sörbring 2025). Det beskrivs också i artiklarna hur många av kvinnorna och flickorna har odiagnostiserade eller sent upptäckta funktionsnedsättningar, som adhd eller autism, vilket ytterligare kan bidra till deras sårbarhet (Sörbring 2025).

Estrada et al. (2019) argumenterar för att mediernas fokus på individuella brister och psykisk ohälsa hos kvinnliga lagöverträdare riskerar att osynliggöra de strukturella faktorerna som omger kriminaliteten (Estrada, et al., 2019, s.154). Detta blir tydligt i artikeln om "Elsa" där bristande stöd från skola och socialtjänst under tonåren beskrivs vara en viktig faktor bakom hennes ökande beroende av det kriminella nätverket (Chamy 2024).

Den ekonomiska utsattheten är ytterligare ett återkommande tema i artiklarna. Kvinnor beskrivs bli manipulerade att ta lån, öppna krediter eller sälja sina bostäder för att finansiera männens kriminella livsstil (Fogelmarck et al., 2023). Kvinnans situation i artiklarna konstrueras som ett slags "*fängelse utan murar*", där hot, rädsla och bestraffningar gör det mycket svårt att lämna den kriminella miljön (Fernstedt 2024b).

5.4 Kärlek som vapen

I artiklarna framstår kärlek och intima relationer inte bara som privata känslomässiga band, utan som strategiska verktyg inom den kriminella gängmiljön. Till skillnad från tidigare teman, där kvinnors roller främst kopplas till våldsutövning, logistik eller utsatthet, synliggör detta tema hur relationer används för att skapa lojalitet, kontroll och tillgång till resurser. Kärlek blir därmed inte bara en väg in i gängmiljöer utan också en metod för att upprätthålla nätverkens verksamhet.

I flera artiklar beskrivs hur unga kvinnor introduceras till kriminalitet genom nära relationer. I berättelsen om "Elsa" framställs relationen till en gängkriminell pojkvän initialt som en oskyldig "*puppy love*", innan hon dras in i gängmiljön (Chamy 2024). På liknande sätt beskrivs en kvinna i Sundsvall som hjälpte en online flört "*bara för att vara snäll*" (Trus 2025). Artiklarna skapar därigenom en bild av att relationen fungerar som en social ingång till kriminaliteten där tillit och närhet används för att normalisera handlingar som annars hade framstått som fel och avvikande. Fokus ligger mindre på själva brottet och mer som relationens betydelse för att möjliggöra deltagandet.

Intima relationer framställs alltså som ett medvetet strategiskt verktyg från gängens sida. I granskningen av polisläckor beskrivs hur kriminella män använder dejtingsidor som Tinder och Happy Pancake för att inleda relationer med polisanställda kvinnor och få tillgång till sekretessbelagd information (Erlandsson & Örstadius 2024b). Här blir romantiska relationer en form av infiltrationsteknik där känslomässig närhet används för att kringgå myndigheternas gränser. Detta kan dessutom bidra till att skapa en moralpanik där kvinnors professionella pålitlighet påverkas och ifrågasätts när känslor och relationer blir inblandade (Cohen, 2011, s.1).

Även i artiklarna om "*Prinsessa*" synliggörs hur relationer används för att skapa lydnad och grupptillhörighet. I Signal-chattar uppmanas kvinnan att kalla en Foxtrot-ledare för "*daddy*" i samband med narkotika transporter (Erlandsson 2024a).

Detta kan tolkas som att medierna använder kulturellt välkända berättelser om kärlek, svek och beroende för att göra gängkriminaliteten begriplig för läsaren (Hall, 1997, s.18-19). Samtidigt riskerar denna framställning att reproducera stereotypa föreställningar om kvinnor som emotionellt styrda och särskilt mottagliga för manipulation. Detta illustrerar även författarna Camenius och Sandman hur kvinnor ofta definieras genom sina relationer till män, vilket bidrar till att dölja deras faktiska delaktighet och handlingsutrymme (Camenius & Sandman, 2023, s.274).

5.5 Osynlighet och avsaknad av stöd

Det femte och sista temat illustrerar hur kvinnors delaktighet i gängkriminalitet länge präglats av osynlighet för myndigheter och hur detta samtidigt bidrar till bristande stödinsatser för kvinnor som vill lämna kriminalitet. I flera artiklar beskrivs rättsväsendet som format utifrån en manlig norm, där kvinnor ofta hamnar utanför både polisens uppmärksamhet och samhällets avhopparverksamheter. I artiklarna beskrivs detta ibland som "*den rosa lagboken*", ett uttryck för att kvinnor inte uppfattas som lika farliga eller viktiga i gängkriminaliteten (By 2023) och (Moreno 2023). Polisen i Umeå beskriver att fokus under lång tid främst låg på unga män vid kontroller, vilket gjorde att kvinnor kunde röra sig i miljöerna utan samma misstankegrad (Zangana 2024b). Vilket i sin tur kan bidra till att kvinnor helt lämnas utanför diskussionen om gängkriminalitet, då fenomenet konsekvent kodas som maskulint, Pollack (2001) beskriver att flickor i dessa sammanhang "lyser alldeles med sin frånvaro" (Pollack, 2001, s.270).

Denna osynlighet påverkar också möjligheten till stöd och avhopp. Peter Svensson från avhopparverksamheten "Initium" beskriver i en artikel att kvinnor ofta kategoriseras som offer för våld i nära relationer snarare än som personer med egna erfarenheter av kriminalitet (Fernstedt 2024b). Följden blir att deras specifika behov döljs både inom socialtjänst och rättsväsenden.

När allt fler kvinnor döms för grova våldsbrott beskrivs också Kriminalvården som icke förberedda på utvecklingen (Hansson 2024). I artiklar om platsbrist och säkerhetsproblem framkommer det att kvinnliga intagna med högt våldskapital placeras på mansanstalten Kumla eftersom det föreligger säkerhetsrisker på kvinnoanstalter (Ericson 2025) och (Hansson 2024). Detta framställs som ett tecken på att myndigheterna inte är anpassade för kvinnor inom gängkriminalitet.

Kvinnor framställs därmed som osynliga, vilket kan fungera både som en tillgång för gängen och som en "blind fläck" för myndigheter och samhället. Artiklarna pekar på att rättsväsendet länge saknat, kunskap och resurser anpassade för kvinnors i gängmiljöer vilket gjort att många hamnat mellan kategorierna offer och förövare (Sörbring 2025). Dessutom framgår det att även aktiva kvinnor i gängkriminaliteten inte skulle betrakta sig själva som kriminella (By 2023).

6. Diskussion

Syftet med denna uppsats har varit att undersöka hur kvinnor framställs i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet samt vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras genom dessa framställningar. Genom en kvalitativ innehållsanalys av nyhetsartiklar från Dagens Nyheter, Aftonbladet och Expressen har flera återkommande teman identifierats. Analysen illustrerar bland annat hur kvinnor i gängmiljöer framställs på ett motsägelsefullt sätt, där de samtidigt konstrueras som aktiva och farliga aktörer, men också som emotionellt styrda, utsatta och beroende av män. Resultatet tyder därför på att artiklarna både utmanar och reproducerar traditionella könsnormer.

Den första frågeställningen handlar om hur kvinnor framställs i svensk nyhetsrapportering om gängkriminalitet. Genom analysen kunde man se att kvinnor ofta beskrivs genom två parallella teman. Å ena sidan framställs de som nya och oväntade aktörer inom gängkriminaliteten, exempelvis framför artiklarna hur kvinnor agerar som logistiker, vapentransporter, rekryterare och i vissa fall även som utförare av grova våldsbrott (Hjertén 2023). Detta innebär en förändring i den mediala representationen jämfört med den bild som lyfts fram i tidigare forskning, där media främst tenderar att framställa kvinnor som passiva flickvänner eller anhöriga till manliga gängmedlemmar (Walklate, 2017, s. 11). Kvinnorna

tillskrivs därmed i större utsträckning handlingskraft vilket bryter mot den traditionella bilden av gängkriminalitet som ett maskulint fenomen (Rostami, 2017, s.367).

Samtidigt illustrerar analysen att denna synlighet av handlingskraft och aktivitet inte nödvändigtvis betyder att kvinnorna framställs som självständiga subjekt fullt ut. Istället förklaras deras kriminalitet som emotionell eller relationell (Trus 2025). Kvinnors delaktighet i gängkriminalitet kopplas återkommande till kärleksrelationer, manipulation, trauma eller social utsatthet (Chamy 2024). Artiklarnas språkbruk tenderar därmed att dölja kvinnornas egna handlingsutrymme genom att framställa deras kriminalitet som ett resultat av påverkan från män eller svåra livsomständigheter. Detta överensstämmer med forskning av Estrada et al. (2019) och Camenius & sandman (2023), som illustrerat att kvinnliga lagöverträdare ofta förstås genom sina relationer snarare än som egna aktörer (Estrada et al., 2019, s.154) och (Camenius & Sandman, 2023, s. 274).

Utifrån Stuart Halls representationsteori blir det tydligt att artiklarna inte bara beskriver kvinnor i gängmiljöer utan också aktivt producerar mening kring vad kvinnlig kriminalitet innebär (Hall, 1997, s.15-16). Genom återkommande beskrivningar av kvinnor som *“farliga”*, *“manipulerade”*, *“unga tjejer”* eller *“gängens hemliga vapen”* skapas kulturellt begripliga bilder av kvinnlighet och kriminalitet (Hall, 1997, s.18-19). Representationerna bygger alltså på etablerade kulturella koder där kvinnor fortfarande förstås i relation till normer om femininitet och omsorg (Hansen et al., 2016, s.5). När kvinnorna begår grova våldsbrott framställs detta som särskilt sensationellt och avvikande, eftersom att de bryter mot dessa djupt rotade normer (Estrada et al., 2019, s.153). Det är inte enbart i brottet i sig som gör kvinnorna nyhetsvärdiga utan det faktum att det är kvinnor som också begår brott.

Cohens teori om moralpanik blir också relevant då analysen visar att artiklarna i flera fall präglas av överdrifter och dramatiseringar där kvinnor i gängmiljöer framställs som ett växande samhällshot. Artiklarna använder ofta ett språk som ska väcka känslor, där kvinnors ökade synlighet i kriminalitet presenteras som en ny och eskalerande utveckling. Detta kan förstås som en process av disproportionalitet där mediernas reaktioner riskerar att bli större än det faktiska hotet (Cohen, 2011, xxiv). Trots att statistiken visar att gängkriminalitet är starkt mansdominerat (Brå, 2025, s.7-8), får de kvinnliga fallen oproportionellt stort utrymme i artiklarna (Walklate, 2017, s.55). Kvinnorna blir därmed symboliskt betydelsefulla eftersom

de bryter mot samhälleliga föreställningar om kvinnlighet. De konstrueras som vad Cohen beskriver som "folk devils" (Cohen, 2011, s.2)

Samtidigt framgår det också i artiklarna hur kvinnor beskrivs som både förövare och offer för manipulation, vilket skapar en tydlig ambivalens i framställningen. I artikeln "Evelina är ihop med en gängkriminell" skildras hur unga tjejer exploateras snarare än att betraktas som fullt ansvariga (Fernstedt 2024a). Detta synliggör hur tematiken pendlar mellan kriminalisering och offergörande, vilket bidrar till en komplex bild av kvinnors handlingsutrymme i nyhetsrapporteringen.

Den andra frågeställningen handlar om vilka föreställningar om kvinnor som reproduceras genom artiklarna. Analysen identifierade att flera traditionella normer fortfarande kvarstår, trots att kvinnorna framställs som mer aktiva än tidigare. Kvinnors kriminalitet framstår fortfarande som något avvikande och spektakulärt, vilket reproducerar idén om att våld och kriminalitet egentligen tillhör män (Hansen et al., 2016, s.6). Samtidigt reproduceras föreställningar om kvinnor som emotionella relationella och beroende av män (Estrada et al., 2019, s.154). Även när kvinnorna beskrivs som farliga aktörer, sker detta ofta genom ett språkbruk som betonar deras känslor, relationer, eller utsatthet.

Judith Butler argumenterar för att medier som en del av juridiska och institutionella maktordningar inte bara återger redan existerande subjekt, utan också aktivt producerar dem (Butler, 2006, s.34). Genom artiklarna skapas en bild om vad som är möjligt och "sant" inom kategorin kvinna och reproducerar därigenom alltså föreställningar om vad som är "naturligt" kvinnligt (Butler, 2006, s.191). Nyhetsartiklarnas återkommande representationer bidrar därmed till att stabilisera vissa normer kring kvinnlighet samtidigt som andra möjliga identiteter osynliggörs. Därför fungerar inte genus endast som en bakgrundsvariabel i artiklarna utan som en viktig princip för hur kriminalitet förstås och representeras (Butler, 2006 s.34).

Det går dessutom att identifiera flera exklusions mekanismer i artiklarna (Foucault, 1993, s.7-8). Kvinnornas egna röster saknas i stor utsträckning och artiklarna domineras istället av poliser, experter och myndighetspersoner. Myndighetspersoner ges alltså tolkningsföreträde för att definiera kvinnornas motiv. En chefsåklagare beskriver utvecklingen som "skrämmande" (Hjärten 2023), polischefer kallar även kvinnor för "möjliggörare" (By 2023),

detta förvandlar kvinnorna till passiva analysobjekt. Ett exempel på detta ses i artikeln *”Nätverkens hemliga vapen – kvinnorna och tonårsflickorna”* där kriminologer och polischefer tillåts att definiera kvinnornas roll och motiv medan kvinnorna själva förblir tysta objekt (Hjärten 2023). Dessutom framgår det att aktiva kvinnor i gängkriminaliteten inte alls skulle betrakta sig själva som kriminella (By 2023). Vidare saknas ofta djupare strukturella analyser av socioekonomiska faktorer, segregation och könshierarkier i artiklarna (Estrada et al., 2019, s.154). Fokus ligger istället på individuella berättelser och spektakulära händelser vilket riskerar att individualisera problemet och osynliggöra bredare samhälleliga orsaker (Walklate, 2017, s.55-57).

Avslutningsvis visar uppsatsen att svensk nyhetsrapportering om kvinnor i gängkriminalitet präglas av motsägelsefulla och komplexa representationer. Kvinnorna framställs både som aktiva och farliga aktörer och som emotionellt styrda och utsatta offer. Trots att artiklarna på vissa sätt utmanar traditionella föreställningar om kvinnlighet reproduceras samtidigt flera stereotypa könsnormer (Hansen et al., 2016, s.2). Artiklarnas framställningar bidrar därmed till att forma allmänhetens förståelse av både kriminalitet och kön (Hall, 1997, s.44). Dessutom framgår det genom artiklarna att kvinnlig kriminalitet fortfarande ses som exceptionell och avvikande, vilket riskerar att förstärka moralpanik och förenklade föreställningar om kvinnor i gängmiljöer (Cohen, 2001, s.80-81).

Det är också viktigt att understryka att det finns risker med att använda nyhetsartiklar som huvudsaklig empiri, istället för att belysa det som redan existerar riskerar analysen reproducera artiklarnas egna förenklingar och "manufactured news" istället för att nå den komplexa verkligheten bakom kvinnors deltagande i gängkriminalitet (Cohen, 2011, s.9). Den abduktiva ansatsen genom teorier som representationer, moralpanik och genusperformativitet kan dessutom ha styrt uppsatsen mot att främst finna avvikelser och normbrott, vilket kan ha skett på bekostnad av att identifiera mer nyanserade eller vardagliga skildringar som inte ryms av dessa teorier. En alternativ ansats som inkluderar exempelvis intervjuer med kvinnorna själva skulle sannolikt ha gett en mer nyanserad bild som i högre grad belyser de strukturella och socioekonomiska faktorer som i artiklarna ofta hamnar i skuggan av de mer spektakulära händelserna. Det hade också möjliggjort att höra kvinnornas egna berättelser i högre grad.

7. Förslag till framtida forskning

Som förslag till framtida forskning vore det intressant att gå vidare och undersöka hur kvinnliga gängkriminella framställs över tid, och om det går att urskilja förändringar hur kön och genus används i rapporteringen.

En annan möjlig och högaktuell inriktning är att studera sociala mediers påverkan på synen på fenomenet, och om kvinnlig gängkriminalitet där tenderar att glamouriseras eller snarare framställas som direkt avvikande. Vidare skulle det vara intressant att studera hur genus konstrueras i relation till kriminalitet, i olika medieformat, samt om vissa berättelser eller förklaringsmodeller återkommer oftare än andra.

Det kan också vara värdefullt att genomföra en jämförande studie mellan Sverige och andra länder för att se om liknande mönster kring genus och kriminalitet återfinns i andra mediasystem eller om den svenska kontexten skiljer sig åt. Slutligen hade en studie som inkluderar intervjuer varit ett spännande komplement, exempelvis med journalister mediekonsumenter, eller de aktiva kvinnorna själva för att fördjupa förståelsen för hur dessa framställningar ska tolkas och påverkar synen på kvinnlig kriminalitet.

Referenser:

Brå. (2025). *Flickor och kvinnor i kriminella nätverk*. Brottsförebyggande rådet. Hämtad från <https://bra.se/rapporter/arkiv/2025-10-22-flickor-och-kvinnor-i-kriminella-natverk>

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3 uppl.). Stockholm: Liber.

Butler, J. (2006). *Gender Trouble: Feminism and the Subversion of Identity*. New York: Routledge.

Camenius, R. & Sandman, T. (2023). *Women in the malestream study of crime: Exploring three Swedish journals throughout the last century*. *Women & Criminal Justice*, 33(4), 261–279. <https://doi.org/10.1080/08974454.2021.1958731>

Chesney-Lind, M. & Pasko, L. (2013). *The Female Offender: Girls, Women, and Crime* (3 uppl.). Thousand Oaks, CA: SAGE Publications.

Cohen, S. (2011). *Folk Devils and Moral Panics*. London: Routledge.

Coleman, J. (2016). *Incorrigible Offenders: Media Representations of Female Habitual Criminals in the Late Victorian and Edwardian Press*. *Media History*, 22(2), 143–158. <http://dx.doi.org/10.1080/13688804.2016.1141042>

Estrada, F., Nilsson, A. & Pettersson, T. (2019). *The female offender: A century of registered crime and daily press reporting on women's crime*. *Nordic Journal of Criminology*, 20(2), 138–156. <https://doi.org/10.1080/2578983X.2019.1657269>

Foucault, M. (1993). *Diskursens ordning*. Stockholm: Brutus Östlings Bokförlag Symposion.

Hall, S. (red.) (1997). *Representation: Cultural Representations and Signifying Practices*. London: SAGE Publications.

Hansen, K., Littwitz, C. & Sczesny, S. (2016). *The Social Perception of Heroes and Murderers: Effects of Gender-Inclusive Language in Media Reports*. *Frontiers in Psychology*, 7, 369. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2016.00369>

Mondani, H., & Rostami, A. (2022). *Uncovering the degree of criminal organization: Swedish street gangs and the role of mobility and co-offending networks*. *Social Science Research*, 103, 102657. <https://doi.org/10.1016/j.ssresearch.2021.102657>

Pollack, E. (2001). *En studie i medier och brott*. Stockholm: JMK, Stockholms universitet.

Rostami, A. (2017). Street-gang Violence in Sweden is a growing concern. *Sociologisk Forskning*, 53(4), 365–381. DOI: 10.37062/sf.54.18237

Sarnecki, J. (2004). Girls and boys in delinquent networks. *International Annals of Criminology*, 42(1–2), 29–57.

SVT Nyheter Västernorrland. (2024). *Tjejerna i de kriminella gängen i Sundsvall blir allt fler och alltmer aktiva*. Hämtad från: <https://www.svt.se/nyheter/lokalt/vasternorrland/tjejerna-i-de-kriminella-gangen-i-sundsvall-blir-allt-fler-och-alltmer-aktiva>

Tavory, I., & Timmermans, S. (2014). *Abductive Analysis Theorizing Qualitative Research*. Chicago: The University of Chicago Press.

Walklate, S. (2017). *Criminology: The Basics* (2 uppl.). London: Routledge.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.

Referenser empiri:

Allt empiriskt material har hämtats från Databasen Mediarkivet (Retriever)

Via: <https://app-retriever-info-com.ludwig.lub.lu.se/services/archive>

Apra, M. (2024). *Kvinna får livstid för gängmord*. *Aftonbladet*, 30 oktober, s. 11.

By, U. (2023). *Kvinnornas uppdrag i gängen är viktigare än polisen tidigare trott*. *Dagens Nyheter*, 26 februari, s. 14.

Chamy, C. (2024). *Elsa lämnade gänget: "Jag räknade aldrig med att bli så här gammal"*. *Dagens Nyheter*, 31 mars, s. 6–8.

Ericson, P. (2025). *Utpekad som för farliga för kvinnofängelser*. *Aftonbladet*, 9 juni, s. 8–9.

Erlandsson, Å. (2024a). *Prinsessa – dömd knarkkurir kopplas till Foxtrotnätverket*. *Dagens Nyheter*, 21 januari, s. 16.

Erlandsson, Å. & Örstadius, K. (2024b). *Elin blev kär i gängmannen – som fick henne att bli en av polisläckorna*. *Dagens Nyheter*, 29 april, s. 6–8.

Fernstedt, N. (2024a). *Evelina är ihop med en gängkriminell*. *Aftonbladet*, 28 januari, s. 16–18.

Fernstedt, N. (2024b). *Är mycket svårare för tjejer att lämna gängkriminalitet*. *Aftonbladet*, 29 januari, s. 12.

Fogelmarck, R. et al. (2023). *Först kärlek – sedan misshandel, hot och åtal*. *Aftonbladet*, 27 augusti.

Gustafsson, N. (2023). *Fler kvinnor i kriminella nätverk*. *Aftonbladet*, 21 december.

Hansson, T. (2024). *Nya krav på säkerhet när fler kvinnor döms till långa straff*. *Dagens Nyheter*, 7 februari, s. 6–7.

Hjertén, L. (2023). *Nätverkens hemliga vapen – kvinnorna och tonårsflickorna*. *Aftonbladet*, 30 oktober.

Hällsten, A. (2025). *38 kvinnor kartlagda: Kopplas till gängdåd*. *Aftonbladet*, 28 februari, s. 22.

Kerpner, J. (2024). *Granater hittas i unga tjejers rum*. *Aftonbladet*, 1 augusti, s. 20.

Moreno, F. (2023). *Gängkvinnorna som går under polisens radar*. *Expressen*, 1 november, s. 8–9.

Nilsson, C. (2024). *Svenska gäng sprider skräck – i Norge*. *Aftonbladet*, 7 augusti, s. 6–7.

Pozar, I. (2024). *Vem räddar tjejerna från gängens sexuella våld?*. *Aftonbladet*, 28 januari, s. 19.

Sörbring, K. (2025). *Tjejerna som slåss: "Spöade de stöddiga"*. *Expressen*, 17 november, s. 12–13.

Tollin, K. (2025). *10 000 kvinnor kopplas till gängen*. *Aftonbladet*, 22 oktober.

Trus, H. (2024). *Benzema värvade unga kvinnor till sin sista mordplan*. *Expressen*, 24 september, s. 8–9.

Trus, H. (2025). *Kvinnan drogs in i gängkriget – via kärlekstriangeln*. *Expressen*, 15 juli, s. 8–9.

TT. (2025). *Tonåring får 14 års fängelse för grova våldsbrott*. *Aftonbladet*, 9 juli.

Zangana, B. (2024a). *Fler tjejer i gängkriminalitet i Umeå*. *Aftonbladet*, 27 juli.

Zangana, B. (2024b). *Uppgifter: Flicka på rymmen från HVB-hem vid skjutning*. *Aftonbladet*, 2 september.